

Evrak İşleri ²⁷

↳ ŞANTİYEDEN
CUMHURİYET
İNŞASI

KÜRATÖRYEL
EKİP

17. ULUSLARARASI MİMARLIK SERGİSİ
VENEZİKA BİYENALİ
TÜRKİYE PAVİYONU

Architecture ¹² as ² Measure ⁷
Ölçü ⁴ Olarak ⁶ Mimarlık ⁸

WWW.
PAVILIONOFFICE.VZL
IKSV.ORG

Nazilli Sümerbank Kumaş Baskı Fabrikası'nın çatısında çalışan işçiler ve memurlar (Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kumaş baskı fabrikası), 1936 dolayları. Kaynak: Günver Güneş arşivi.

Bu fotoğraf, Sümerbank Kumaş Baskı Fabrikası'nın inşaatı sırasında çatısında çekilmiştir. Yeni doğan Cumhuriyet hemen 1934'te, Sovyetler Birliği'nden getirilen mütehassıslar ve teknik elemanların yardımıyla¹ çatı kurulan ilk beş yıllık sanayi planını uygulamaya koydu. Ve plan kapsamında belirtilen sanayi projelerini uygulamak için Sümerbank'i² kurdu. Sümerbank'ın finansmanı ile kurulan bu fabrikalar ise sadece ortak yaşam için bir model değil, aynı zamanda belirli kırsal alanlarda kültürel modernleşme için bir zemindi. Sümerbank'ı muadillerinden ayırıp özel kılan özelliğin, sanayileşmemiş bir devletin —Osmanlı İmparatorluğu'nun— kimi kurumlarını devralan Cumhuriyet'e yeni bir kavram olan standardizasyonu getirmesi ve onu sistematik olarak uygulamayı başarması olduğu söylenebilir. Bu da ister istemez yapılı çevrenin değişimine yol açar: Kırsal alanlara eklenen Sümerbank fabrikaları, o günün küçük köylerini yeni cumhuriyetin büyük şehirlerine evrilten süreci başlatır.

1 Violet Conolly, "The Soviet Union and the Industrialization of Asia," Foreign Affairs (Ekim 1936).

2 Sümerbank, 1933 yılında Mustafa Kemal Atatürk tarafından sanayileşme planlamasının yetkinliğini tek merkezli bir kamu kurumu vasıtasıyla ülkeye yaymak amacıyla kurulmuştur. Yani Sümerbank, kurulduğu yıllarda gelir dağılımının ve sanayi alanlarının inşaat planlamasının kontrol merkezidir.